

Patiëntenvoorlichting

Dysartrie

Logopedie, afdeling revalidatie

Uw logopedist heeft dysartrie bij u of bij uw naaste vastgesteld. Dysartrie is een spraakstoornis. In deze folder leest u hier meer informatie over en vindt u algemene adviezen terug.

Wat is dysartrie?

Dysartrie is een spraakstoornis, veroorzaakt door een aandoening van het zenuwstelsel. Hierdoor kunnen er problemen zijn met de uitspraak, stem, ademhaling en spreekmelodie. Ook kan er nasaliteit optreden, dit betekent 'door de neus spreken'. In Nederland zijn er meer dan 400.000 personen met dysartrie.

Hoe ontstaat dysartrie?

Door verschillende aandoeningen kan dysartrie ontstaan. Vaak is dysartrie het gevolg van een beroerte (CVA). Maar ook de ziekte van Parkinson, ALS, MS, een ongeluk, een hersentumor, een infectie, dementie, een aangeboren afwijking of vergiftiging kunnen dysartrie veroorzaken.

Deze aandoeningen verstoren de werking van bepaalde spiergroepen, waaronder de spieren in het mondgebied. Dit kan problemen geven bij het spreken, maar ook bij het eten, drinken, fluiten, zoenen of het bespelen van een blaasinstrument. Lees voor meer informatie over slikproblemen de folder 'Slikproblemen'. Deze vindt u op www.nwz.nl/patientenfolders of kunt u opvragen bij de afdeling revalidatie.

Kenmerken van dysartrie

Bij dysartrie klinkt de spraak anders, vaak wat trager en onduidelijker. 'Alsof ik alcohol gedronken heb' zeggen personen met dysartrie vaak zelf. Het spreken kost ook meer inspanning, het gaat niet meer vanzelf en is vaak erg vermoeiend.

Het kan zijn dat één zijde van het gezicht minder krachtig is dan de andere. Aan die 'slappe kant' hangt vaak de mondhoek af en soms sluit het oog niet goed meer. Dit noemen we een aangezichtsverlamming of facialisparese.

De stem kan hees of schor zijn, zacht of juist (te) luid. Ook kan het moeilijk zijn om emoties te laten horen via de stem, doordat de toonhoogte of luidheid niet meer goed aangestuurd kunnen worden. Het kan ook zijn dat u door de dysartrie snel buiten adem raakt tijdens het spreken. Verder kan de spraak meer door de neus klinken of juist verkouden klinken, alsof de neus steeds verstopt zit.

Gevolgen van dysartrie

Vaak zijn mensen met dysartrie niet goed te verstaan. Dit geeft problemen met het voeren van een gesprek, zowel bij een een-op-eengesprek als bijvoorbeeld in een groep of door de telefoon. Het kan ook voor misverstanden zorgen.

Spreken is een onderdeel van uw identiteit. Als de spraak verandert, kan u het gevoel krijgen dat hiermee ook de eigen identiteit verandert. Ook al lijken voor de ander de spraakproblemen maar mild, het kan voor de persoon met dysartrie een grote verandering betekenen.

De behandeling

Voor de behandeling van dysartrie krijgt u een afspraak bij de logopedist. De logopedist onderzoekt eerst de verschillende onderdelen van het spreken, zoals lichaamshouding, uitspraak, stem, (spreek)ademhaling, spreekmelodie, spreekvolume en spreektempo. Zo nodig onderzoekt zij ook de bewegingsmogelijkheden van de mond en test zij de verstaanbaarheid. Verder bekijkt de logopedist in welke situaties u en uw naasten (het meest) last hebben van de spreekproblemen.

Daarna geeft de logopedist adviezen en zo mogelijk oefeningen voor het bewegen van de mond tijdens het spreken, ademhalingsoefeningen, stemoefeningen en/of oefeningen om een andere manier van spreken aan te leren. In sommige situaties kan het nodig zijn om een communicatiehulpmiddel te leren gebruiken. Dit kan bestaan uit een speciale app op een smartphone of tablet. Ook kan dit een specifiek communicatie-apparaat zijn. Daarnaast kunnen uw belangrijkste gesprekspartners adviezen krijgen om de communicatie te vergemakkelijken.

Adviezen

Hieronder leest u een aantal algemene gespreksadviezen. De logopedist vult dit tijdens de behandeling aan met adviezen die speciaal zijn afgestemd op uw situatie en die van uw naasten.

Tips voor de spreker:

- zorg voor een rustige omgeving
- zorg dat u de aandacht van de luisteraar heeft
- houd oogcontact
- controleer of de luisteraar u goed heeft verstaan. Vaak is dit te zien aan de gezichtsuitdrukking

Tips voor de luisteraar:

- zorg dat u zelf zo goed mogelijk hoort
- houd oogcontact
- let ook op 'non-verbale' signalen, zoals lichaamshouding en gezichtsuitdrukking
- vraag om herhaling of verduidelijking als u de spreker niet verstaat
- ga zelf niet anders spreken. De persoon met dysartrie heeft geen problemen om u te begrijpen

Meer informatie

Meer informatie over dysartrie kunt u vinden op:

- www.logopedie.nl
- www.neurocom.be/levenmetdysartrie

Uw vragen

Ligt u opgenomen in het ziekenhuis?

Als u ligt opgenomen in het ziekenhuis kunt u met uw vragen terecht bij de verpleegkundige. De verpleegkundige kan zo nodig de logopedist vragen om bij u langs te komen.

Ligt u niet opgenomen in het ziekenhuis?

Als u poliklinisch behandeld wordt door de logopedist, kunt u met uw vragen terecht bij uw behandelend logopedist.